

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ένας χρόνος τηλεργασία στην Ελλάδα: Τα οφέλη και οι δυσκολίες

Η πανδημία διαμόρφωσε ένα ριζικά διαφορετικό τοπίο και ανάγκασε τον εργασιακό κόσμο να αναδιοργανωθεί και να προσαρμοστεί. Στις αρχές η τηλεργασία γίνονταν με περισσότερο ερασιτεχνικό τρόπο αλλά στη συνέχεια οι εταιρείες και ειδικότερα οι μεγάλες οργανώθηκαν καλύτερα έτσι ώστε να μην μειωθεί η παραγωγικότητά τους.

Σύμφωνα με έρευνα η τηλεργασία εφαρμόστηκε σε μεγάλο βαθμό. **Μάλιστα**, τα στοιχεία της έρευνας, στην οποία απάντησαν 662 εργαζόμενοι, έδειξαν ότι περίπου το 60% τον Νοέμβριο του 2020 (όταν πραγματοποιήθηκε η έρευνα) ήταν σε τηλεργασία και μάλιστα οι μισοί εργάζονταν συστηματικά από το σπίτι. Η συγκεκριμένη έρευνα εκπροσωπεί εργαζόμενους σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, το δημόσιο τομέα και σε άλλου τύπου οργανισμούς, όπως ΜΚΟ. Οι μισοί περίπου από τους ερωτηθέντες είναι γονείς και ο μέσος όρος ηλικίας τους είναι περίπου τα 41 έτη.

Οι περισσότεροι από αυτούς δεν είχαν προηγούμενη εμπειρία τηλεργασίας κι έτσι αναγκάστηκαν μέσα σε δύσκολες και πρωτόγνωρες συνθήκες να προσαρμόσουν τη ζωή τους στη νέα φύση της εργασίας τους.

Αυτή **εξάλλου** ήταν και μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που χρειάστηκε να αντιμετωπίσουν οι τηλεεργαζόμενοι: ο συνδυασμός της προσωπικής/οικογενειακής ζωής με την επαγγελματική στον ίδιο χώρο πλέον. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο σύμφωνα με την έρευνα του Οικονομικού Πανεπιστημίου όσα περισσότερα παιδιά υπήρχαν στην οικογένεια, τόσο μικρότερος είναι ο βαθμός ικανοποίησης από την τηλεργασία, καθώς σε συνδυασμό με την τηλεεκπαίδευση δημιούργησε δύσκολες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας.

Ένα ακόμα ζήτημα το οποίο τίθεται παγκοσμίως σε σχέση με την τηλεργασία όπως και στην Ελλάδα τους τελευταίους μήνες, είναι η δυνατότητα εξέλιξης στον επαγγελματικό βίο σε συνθήκες εξ' αποστάσεως εργασίας. Οι εργαζόμενοι προβληματίστηκαν αν από το σπίτι θα είχαν τις ίδιες ευκαιρίες με αυτές που θα είχαν αν πήγαιναν στο γραφείο. «Οι άνθρωποι οι οποίοι εργάζονται από απόσταση δεν έχουν τις ίδιες ευκαιρίες εξέλιξης με εκείνους τους ανθρώπους οι οποίοι συναντιούνται μεταξύ τους, οπότε υπάρχει μια μεγαλύτερη εμπιστοσύνη μεταξύ τους. Ένα ακόμα στοιχείο που μετρήσαμε **λοιπόν** είναι αυτή η σχέση της εμπιστοσύνης και πώς αυτό το κομμάτι της εμπιστοσύνης από τον εργοδότη φάνηκε να είναι το στοιχείο το οποίο δυσκολεύει περισσότερο απ' όλα τα άλλα την εμπειρία αυτή της τηλεργασίας. **Δηλαδή** δεν νιώθουν οι εργαζόμενοι ότι όταν βρίσκονται από κάπου αλλού να κάνουν τη δουλειά τους θα αναγνωριστεί η προσπάθειά τους το ίδιο όσο αν βρίσκονταν στον κλασικό χώρο εργασίας», λέει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η επίκουρη καθηγήτρια στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και διευθύντρια του Εργαστηρίου Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού, Ελεάννα Γαλανάκη.

Σημαντικές επιπτώσεις είχε η τηλεργασία και στην κοινωνικοποίηση των εργαζόμενων που τέθηκε υπό περιορισμό και αυτή λόγω των περιοριστικών μέτρων. Η «καθημερινή κοινωνική επαφή στον εργασιακό χώρο, λόγω του περιορισμού, έχει εξαλειφθεί εντελώς καθώς όλες οι επικοινωνίες έχουν περιοριστεί μέσα στις ηλεκτρονικές οθόνες μετατρέποντας την εργασία μόνο σε νούμερα και παραγωγή», επισημαίνει η κ. Κανδαράκη.

Επιπλέον, σύμφωνα με την έρευνα, λίγοι εργοδότες παρείχαν εργαλεία υποστήριξης της τηλεργασίας, κυρίως φορητούς υπολογιστές, λογισμικό και εργαλεία πρόσβασης/ επικοινωνίας, αν και ειδικοί στην κυβερνοασφάλεια προειδοποιούσαν τον προηγούμενο Μάρτιο τους εργοδότες να εξοπλίσουν τους εργαζόμενους πρωτίστως για λόγους ασφάλειας των δεδομένων.

«Άλλος ένας κίνδυνος, μέσα από την τηλεργασία είναι ένα περίεργο βόλεμα, που κάποιες φορές μπορεί να οδηγήσει σε καταθλιπτική συμπτωματολογία. Το άτομο παραιτείται, δεν προσέχει την προσωπική του υγιεινή, την εξωτερική του εμφάνιση, την διατροφή και τις ώρες ύπνου του. Είναι σημαντικό το άτομο ακόμα και εάν εργάζεται από το σπίτι να χτίσει μια καθημερινή ρουτίνα με συγκεκριμένο ωράριο και δραστηριότητες. Να βάλει προτεραιότητα την φροντίδα του εαυτού, με καλή διατροφή και σωστές ώρες ύπνου προκειμένου να μην παρασυρθεί στο διάχυτο αίσθημα της αναμονής και της ματαιότητας», καταλήγει η Άννα Κανδαράκη.

Παρά τους προβληματισμούς, πάντως, οι εργαζόμενοι σε γενικές γραμμές φαίνεται να διάκινται θετικά έναντι της τηλεργασίας, σύμφωνα με την έρευνα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πιο συγκεκριμένα, οι τηλεεργαζόμενοι φαίνεται να αναγνωρίζουν σχεδόν απόλυτα ότι η τηλεργασία έχει οφέλη κόστους και θεωρούν ότι τους στηρίζουν κατά την τηλεργασία πρωτίστως οι συνάδελφοι και δευτερευόντως οι προϊστάμενοι και εργοδότες, σε μια σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Σε μικρότερο βαθμό θεωρούν ότι η τηλεργασία ενισχύει την παραγωγικότητά τους, αν και γενικά είναι ευχαριστημένοι από την ευκαιρία να εργαστούν εξ αποστάσεως .

Καπάντας Δημήτρης, διασκευή από CNN Greece

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η Δραστηριότητα

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά τα μειονεκτήματα της τηλεργασίας, όπως αναφέρονται στο μη λογοτεχνικό κείμενο (60-80 λέξεις).

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

A2α. Να σχολιάσετε τη σύνδεση του τίτλου με το περιεχόμενο του μη λογοτεχνικού κειμένου.

Μονάδες 7

A2β. Μάλιστα, εξάλλου, λοιπόν, Δηλαδή: Ποιος είναι ο ρόλος της κάθε διαρθρωτικής λέξης στη συνοχή του κειμένου;

Μονάδες 4

A2γ. αναδιοργανωθεί, ευκαιρίες, επιπτώσεις, ενισχύει. Να γράψετε ένα αντώνυμο για κάθε μία από τις παραπάνω λέξεις.

Μονάδες 4

3^η Δραστηριότητα

A3. Με αφορμή το μη λογοτεχνικό κείμενο που διαβάσατε, να συντάξετε ένα άρθρο 200-250 λέξεων για το προσωπικό σας ιστολόγιο στο οποίο θα αναφερθείτε στις θετικές και αρνητικές πλευρές της τηλεργασίας.

Μονάδες 20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΤΟ ΜΗΧΑΝΗΜΑ (διασκευή)

Ευγένιος Τριβιζάς

Το έφεραν ένα πρωί στο κτίριο που ήταν τα γραφεία μας και το τοποθέτησαν κοντά στη σκάλα του τρίτου ορόφου. Ο Γιάννης ο καφετζής, σαν από ένστικτο, κατάλαβε την απειλή. Έμεινε με τον δίσκο μετέωρο να κοιτά φιλύποππα τον εχθρό. Η λειτουργία του ήταν απλή. Κανόνιζες μ' έναν διακόπτη το ποτό που ήθελες, έριχνες ένα δίφραγκο και περίμενες να γεμίσει το πλαστικό ποτήρι. Ο Γιάννης συνέχισε ν' ανεβαίνει σκεπτικός. Στο κατέβασμα βρήκε το μηχάνημα τριγουρισμένο απ' τους πρώτους θαυμαστές. Χωρίς να χάσει καιρό, πήγε να παραπονεθεί στον προσωπάρχη. Ο προσωπάρχης τού εξήγησε ότι το μηχάνημα εξυπηρετούσε. Η δουλειά θα μοιραζόταν. Έπρεπε να συμβιώσουν.

«Δε φαντάζομαι να μου κάνει μεγάλη ζημιά το μηχάνημα» προσπάθησε να πείσει τον εαυτό του ο Γιάννης. «Γιατί να σηκώνεται ο κόσμος απ' τα γραφεία και να πηγαίνει να προσκυνά; Άλλωστε το μηχάνημα δεν ξέρει να χαμογελά». Άρχισε να πυκνώνει τις βόλτες, να γίνεται πιο σβέλτος και χαμογελαστός, ώστε να προλαβαίνει να τους εξυπηρετεί, προτού επιθυμήσουν κάτι παγωμένο και πάνε στο μηχάνημα. Αλλά παρ' όλα αυτά, όταν κάτι έλειπε από το δίσκο του, οι δυσारेστημένοι δεν περίμεναν να τους το φέρει! Έσπευδαν στο μασίνι. Ξέχασα να σας πω ότι έτσι το λέγανε χαιδευτικά «μασίνι».

Ο Γιάννης αναγκάστηκε ν' αλλάξει τακτική. Άρχισε μία άνευ προηγουμένου συκοφαντική δυσφήμιση κατά του εχθρού του. Η πρώτη διάδοση, που έβαλε σε κυκλοφορία, έλεγε ότι το μηχάνημα τρώει τα κέρματα. Αυτό αναχαίτισε για κάμποσο τα κύματα των πιστών. Αποδείχτηκε όμως τελικά ότι κάτι τέτοιο γινόταν πολύ σπάνια για να το πάρει κανείς σοβαρά υπόψη. Τα συνθήματα «ανακατεύει

την πορτοκαλάδα με τον καφέ» και «ρίχνει σκουριά στο κακάο» δεν έπιασαν καθόλου, κι ας ξενύχτησε ο Γιάννης για να τα σοφιστεί. Το μηχανήμα του έγινε εφιάλτης. Οι σκάλες τού φαίνονταν ατελείωτες. Τα γνώριμα πρόσωπα των γραφείων, μάσκες εχθρικές. Κάθε φορά που περνούσε μπροστά απ' το μασίνι, το 'βλεπε με το μάτι να λάμπει θριαμβικά, τη σχισμή του να χαμογελά. Ο ακέραιος χαρακτήρας του λύγισε. Άρχισε να ρίχνει κρυφά στη σχισμή του μηχανήματος δίφραγκα που τα στράβωνε στο πεζούλι του καφενείου. Το μηχανήμα χάλαγε βέβαια, αλλά οι δούλοι του έσπευδαν να το διορθώσουν.

«Μα γιατί; συλλογιζόταν. Γιατί;» Τον έπνιγε το δίκιο. «Τόσα χρόνια να ιδρώνεις, να τρέχεις, να λες την πρώτη καλημέρα, να χαμογελάς και να 'ρχεται ξαφνικά ένα μασίνι να σου τρώει το ψωμί; Άτιμο πράμα!» Όσπου μια μέρα πήρε τη μεγάλη απόφαση: Το μεσημέρι του Σαββάτου, όταν θα 'φευγε ο κόσμος, θα 'μενε στα γραφεία και θα κανόνιζε τους λογαριασμούς του με το μηχανήμα. Θα του 'κοβε τις χοντρές, μαύρες αρτηρίες! Θα 'σβηνε το απαίσιο κίτρινο μάτι! Θα ξεβίδωνε τα σωθικά του! Θα ανάδευε τα σπλάχνα του! Θα 'βρισκε την καρδιά του! Και θα 'δινε εκεί το θανάσιμο πλήγμα!

Το πρωί του Σαββάτου ήταν κεφάτος. Το μηχανήμα ανύποπτο μοίραζε καφέ, κακάο και αναψυκτικά. Ήρθε μεσημέρι. Τα γραφεία άδειασαν. Ο Γιάννης έμεινε μόνος. Άφησε να περάσει μισή ώρα, τρία τέταρτα. Άρχισε να κατεβαίνει αργά τις σκάλες, κρατώντας τα όργανα του θανάτου: μια τανάλια κι ένα παλιό κατσαβίδι. Έφτασε στο πλατύσκαλο. Εκεί βρέθηκαν αντιμέτωποι. Ο Γιάννης και το μηχανήμα! Αναμετρήθηκαν! Το μηχανήμα αστραφτερό, με το κίτρινο μάτι να λάμπει! Ο Γιάννης με τα καλαμάκια στο τσεπάκι, σκυφτός, κουρασμένος, μα αποφασισμένος! Παράξενη ησυχία απλωνόταν γύρω. Απόμακρα ακουγόntonτουσαν όπως σε όνειρο οι θόρυβοι της πόλης. Ο Γιάννης προχώρησε, έσπρωξε το βαρύ μηχανήμα δαγκώνοντας τα χείλη και ξεβίδωσε με το κατσαβίδι τη λεία πλάτη. Βρέθηκε μπροστά σ' ένα λαβύρινθο από πυκνά, μπλεγμένα καλώδια... Ποιο απ' όλα οδηγούσε στην καρδιά; Ζαλίζεται παρακολουθώντας τη δαιδαλώδη διαδρομή τους. Τα καλώδια σαλεύουν απειλητικά. Μοιάζουν με φίδια. Αναδεύονται, θαρρείς και ζωντανεύουν. Ένας βόμβος στ' αυτιά του. Η ανάσα του κοφτή. Σφίγγει τα δόντια. Απλώνει το χέρι. Εκεί έπαθε ηλεκτροπληξία ο Γιάννης. Τινάχτηκε! Γονάτισε! Τον βρήκαν κάρβουνο τ' άλλο πρωί, πλάι στο μηχανήμα.

Στη θέση του Γιάννη έφεραν ένα μηχανήμα ακόμα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η Δραστηριότητα

B1. Να αποδώσετε συνοπτικά τις συκοφαντίες του Γιάννη για το μηχανήμα, καθώς και την ανταπόκριση που αυτές βρήκαν (50 περίπου λέξεις).

Μονάδες 15

2^η Δραστηριότητα

B2α. Να εντοπίσετε δύο (2) σημεία του κειμένου στα οποία χρησιμοποιείται από τον συγγραφέα ο εσωτερικός μονόλογος.

Μονάδες 7

B2β. Να αναφέρετε μία μεταφορά και μια προσωποποίηση που εντοπίσατε στο κείμενο και να τις σχολιάσετε.

Μονάδες 8

3^η Δραστηριότητα

B3. Σε ένα κείμενο 150 περίπου λέξεων να αναφερθείτε στην αντίδραση του Γιάννη, όταν αντιλαμβάνεται ότι αντικαθίσταται από ένα μηχάνημα (να στηρίξετε την απάντησή σας σε τρεις κειμενικές αναφορές). Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την αντίδρασή του;

Μονάδες 20

Να έχετε επιτυχία!